

Hoge Raad voor de
Werkgelegenheid

DE TRANSITIE NAAR EEN GROENERE ARBEIDSMARKT

Steven Vanackere, Ondervoorzitter

Geoffrey Minne

Wouter Gelade

20 februari 2025

Context en onderzoeksvraag

Groene transitie en arbeidsmarkt

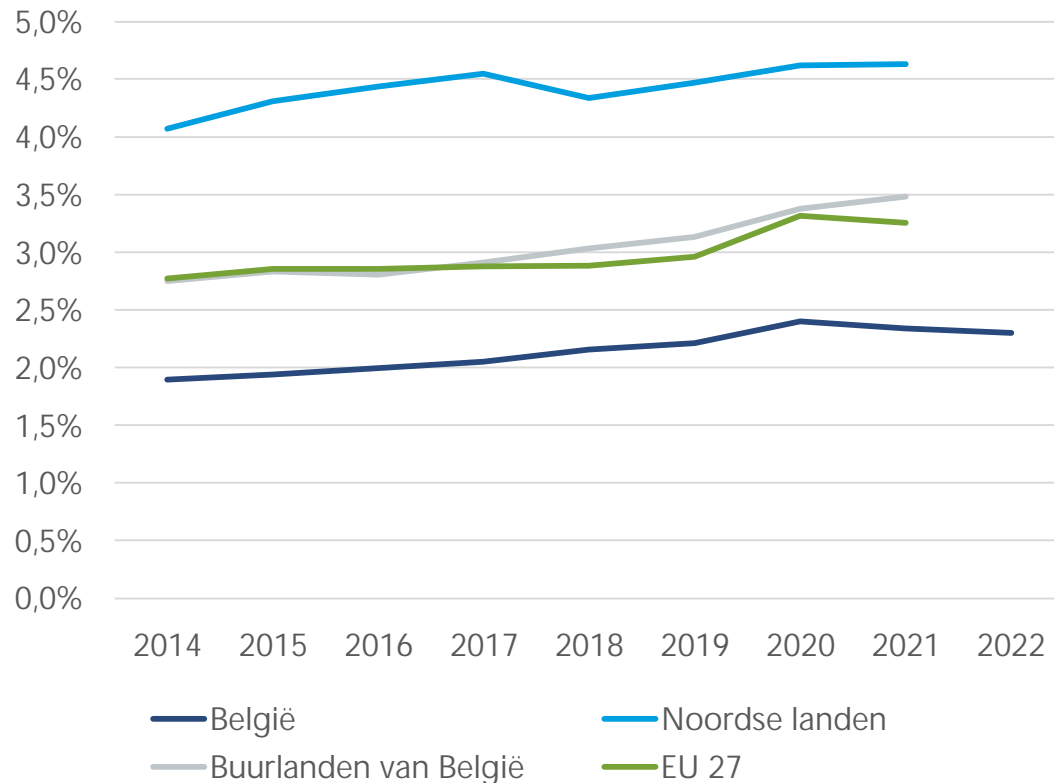
- 'Groene bedrijfstakken' en 'groene beroepen' definiëren
- Analyse van herallocatie in plaats van nettowerkgelegenheidscreatie
- Een voorzichtige en genuanceerde interpretatie, waarom?
 - Definitie van begrippen, beschikbare gegevens, internationale vergelijking
 - Geen dichotomische visie ('groen: OK // niet groen: niet OK')
- Centrale vraag: Is de Belgische arbeidsmarkt klaar om de groene transitie te begeleiden of te ondersteunen?

Werkgelegenheid in milieusectoren en emissie-intensieve sectoren

Werkgelegenheid in milieusectoren

(in % van de binnenlandse werkgelegenheid)

Werkgelegenheid in emissie-intensieve sectoren: verloop tussen 1995 en 2022

(in duizenden werknemers)

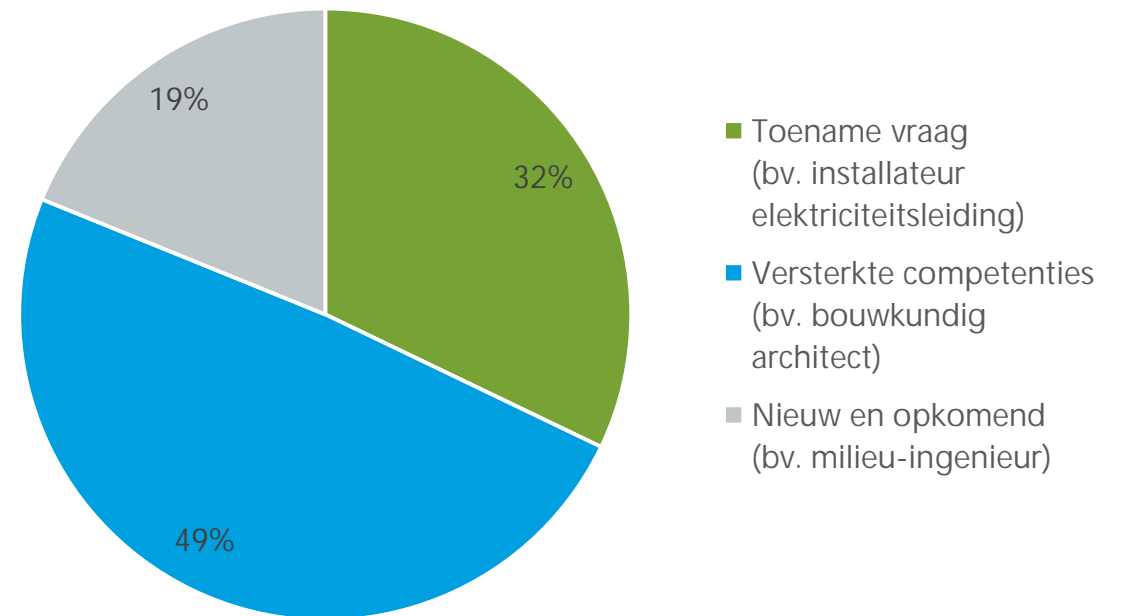
Vervoer over land en via pijpleidingen	+11.0
Cokes- en raffinage-industrie	-0.9
Winning van delfstoffen	-1.8
Elektriciteit, gas, stoom en airconditioning	-2.8
Vervoer over water	-4.1
Papierindustrie	-4.7
Luchtvervoer	-5.2
Vervaardiging van minerale producten	-7.5
Chemische industrie	-11.2
Metaalindustrie	-22.7
Totaal	-49.9

Wat is een groen beroep?

- Groen beroep = beroep dat bijdraagt aan de groene transitie
- 1 op 5 werknemers heeft een groen beroep
 - -> Niet altijd *rechtstreekse* bijdrage aan transitie, wel invloed op beroep
- Expert-gebaseerde classificatie, vertaald naar Europese beroepencodes
 - -> Statisch: NIET vergroening van taken binnen beroepen

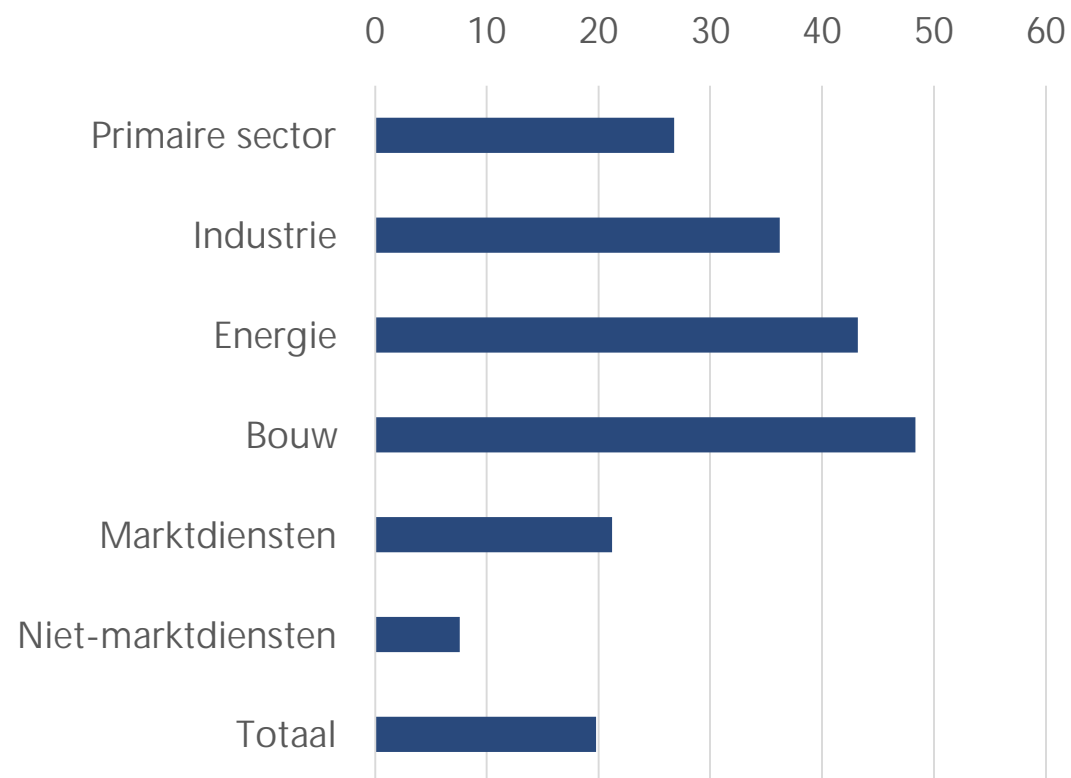
Types groene beroepen

Groene beroepen zijn sterk mannelijk en oververtegenwoordigd in industrie, energie en bouw

Aandeel groene beroepen

(% van tewerkstelling in bedrijfstak)

 77% is man

 Diverse beroepen:
Ambachtslieden, bedieners
machines, managers, ...

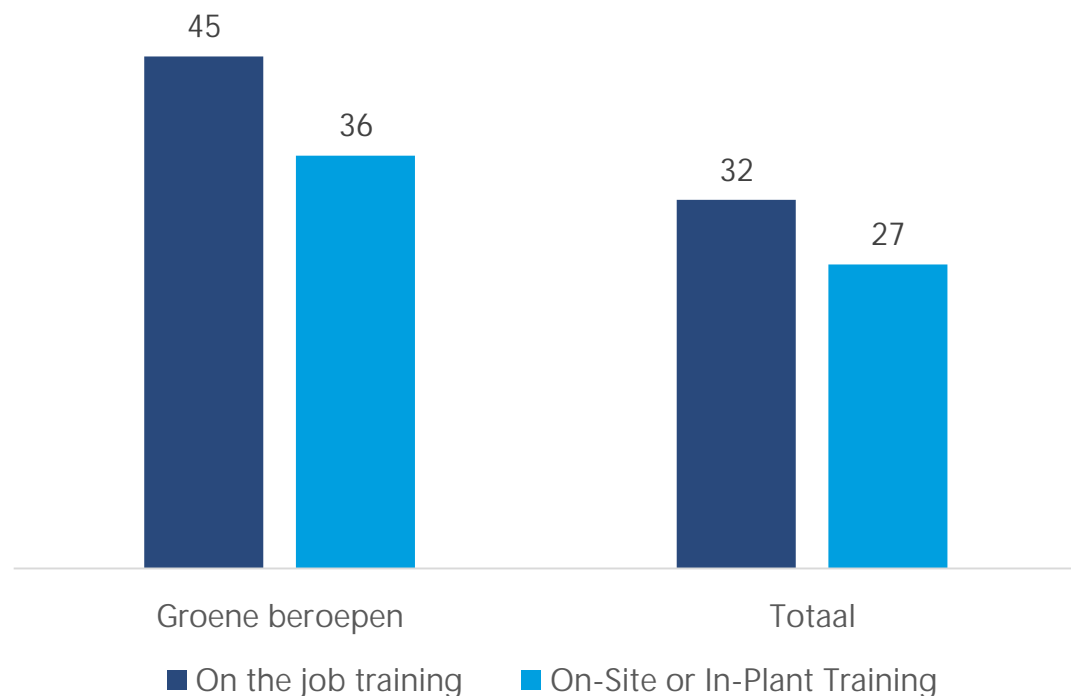
 Brussel, Vlaanderen en
Wallonië

 Meer ervaring vereist

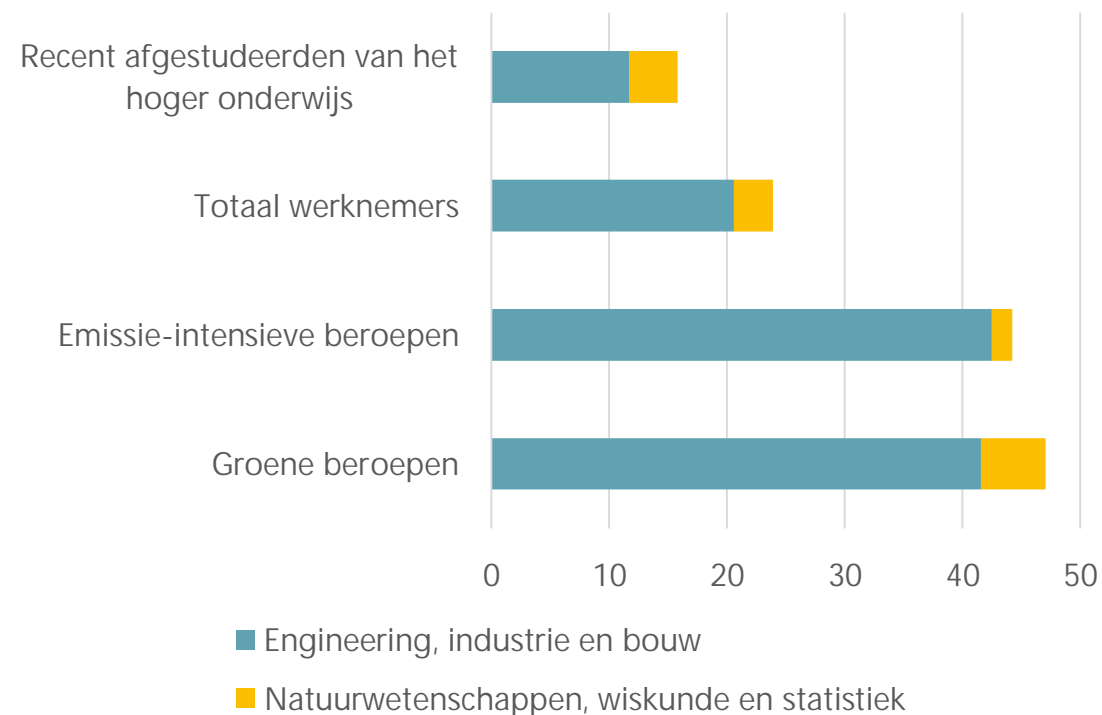

Groene beroepen kenmerken zich niet door het opleidingsniveau, maar door de vaardigheden en de permanente opleiding

Aandeel banen waarvoor meer dan 6 maanden opleiding nodig is
(in %)

Aandeel afgestudeerden in STEM-richtingen¹
(in %, alleen midden- en langgeschoolden)

Technische vaardigheden en innovatie zijn essentieel voor groene beroepen

Belang van vaardigheden en werkstijlen

(0 = niet belangrijk, 100 = enorm belangrijk)

	Groene beroepen	Totaal
Inhoudelijke vaardigheden	52,4	50,5
waarvan wetenschappen	21,5	16,7
Sociale vaardigheden	51,2	50,8
Vermogen om complexe problemen op te lossen	58,5	54,0
Technische vaardigheden	24,2	18,1
waarvan technologisch ontwerp	20,3	16,3
waarvan onderhoud van apparatuur	17,1	10,6
Vaardigheden in middelenbeheer	42,8	36,8
Innovatie	65,1	63,2
Kritisch denken	73,6	69,3
Belang van het herhalen van dezelfde taak	54,1	58,9

Automatisering om het tekort aan groene vaardigheden op te vangen?

Productiviteitswinst, complementariteit, verbetering van de kwaliteit van milieugoederen en -diensten

Groene beroepen zijn moeilijker te automatiseren, energiekosten, risico's voor de werkgelegenheid

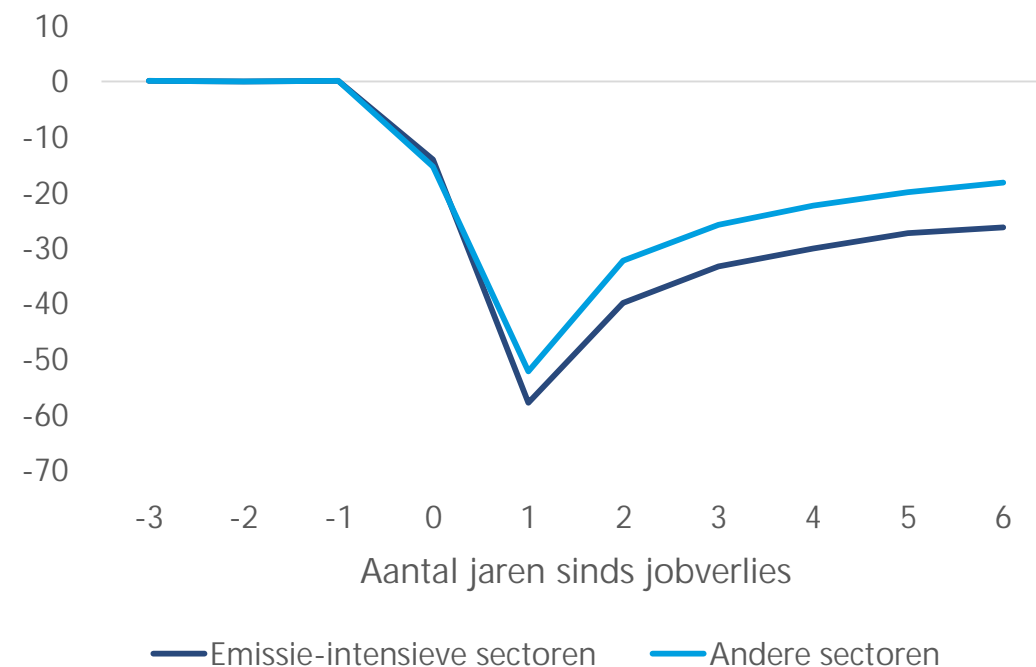

Werknemers in emissie-intensieve beroepen lopen meer risico op negatieve effecten transitie

- Emissie-intensief beroep = beroep oververtegenwoordigd in emissie-intensieve sectoren
 - 2,4 % van werknemers
 - Groter risico op disruptie of jobverlies
- Mannelijk (89 %), kort- of middengespoold (85 %), bedieners machines (78 %)
- Competenties: Technisch (++) , inhoud (-) , innovatie (-) , informatica (--)

Evolutie inkomen na ontslag (internationaal)

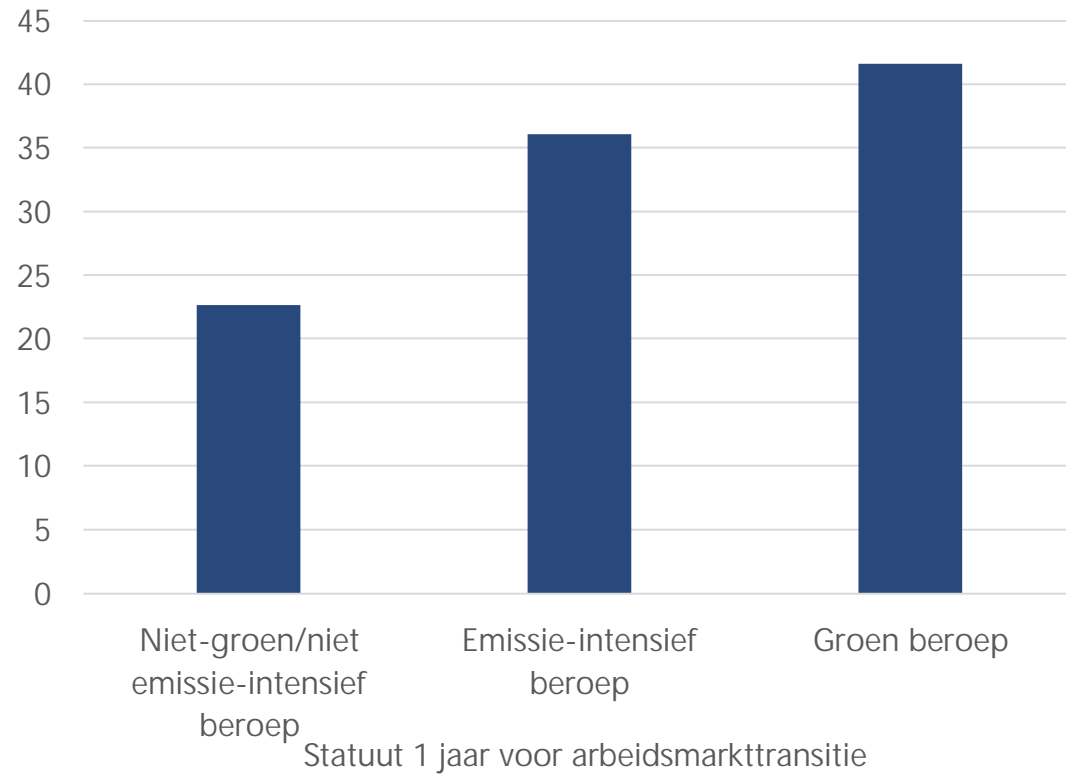
(verschil in jaarlijks inkomen tussen ontslagen werknemers en niet-ontslagen vergelijkbare werknemers, in %, 2000-2019)

De groene transitie creëert ook kansen – maar daarvoor is voldoende arbeidsmobiliteit belangrijk

Kans op transitie naar groen beroep

(in % van personen die van beroep veranderen)

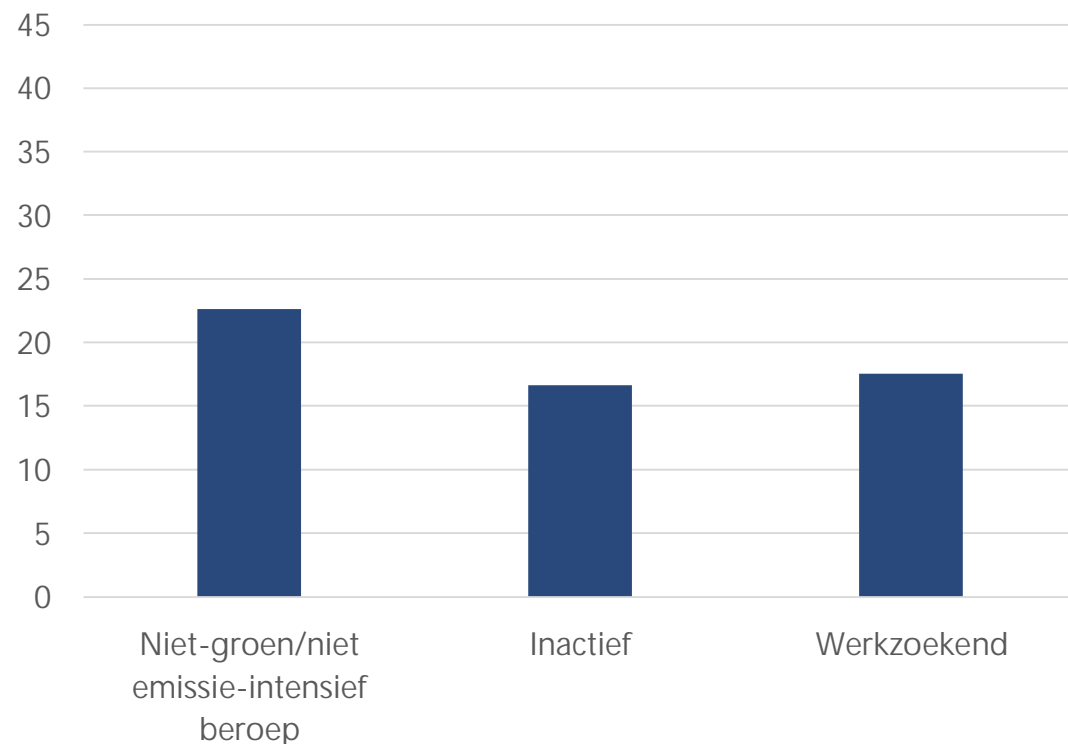
- Kansen voor werknemers in emissie-intensieve beroepen
 - Sectorale/technische overlap, maar niet altijd (bv. kortgeschoolden)
- Beroepsmobiliteit Belgische werknemers is relatief beperkt
 - Werk-naar-werk: 3 % BE vs 4,3 % buurlanden
 - > 10 jaar anciënniteit: 47 % BE vs 42 % buurlanden

Vooral voor niet-werkenden zijn er weinig transitie, ook door mismatches in vaardigheden en lage deelname aan opleiding

Kans op transitie naar groen beroep

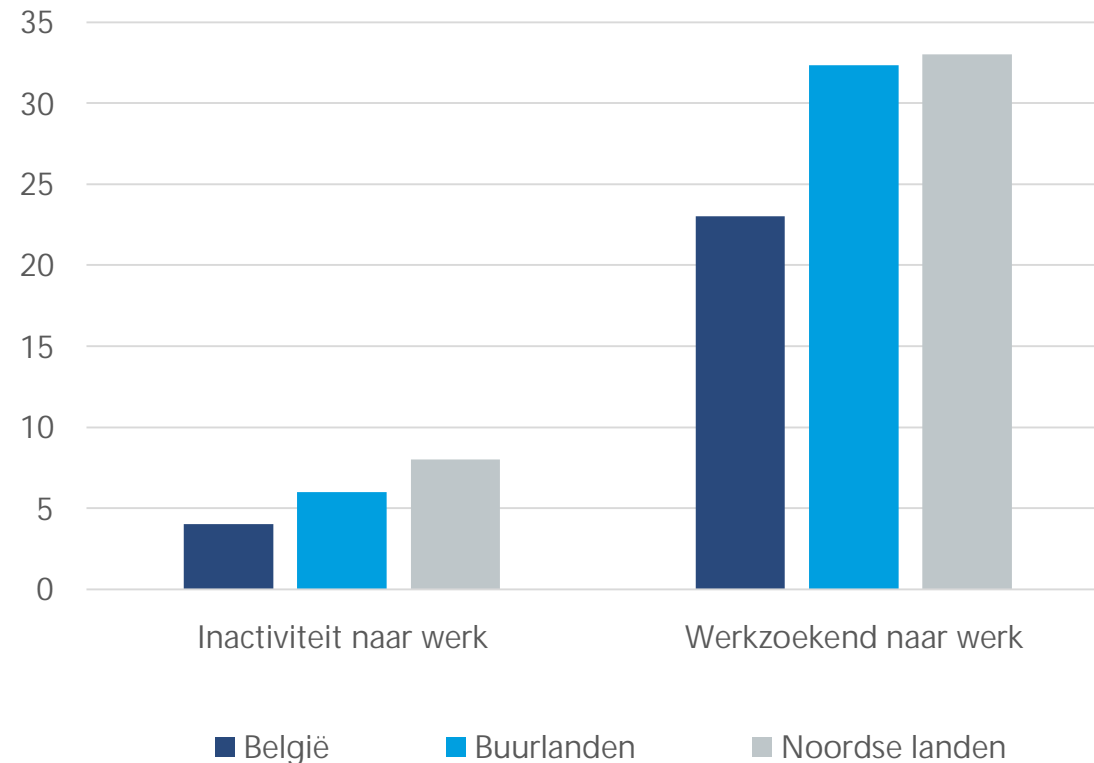
(in % van personen die van beroep of arbeidsmarktstatuut veranderen)

Statuut 1 jaar voor arbeidsmarkttransitie

Kans op transitie naar werk

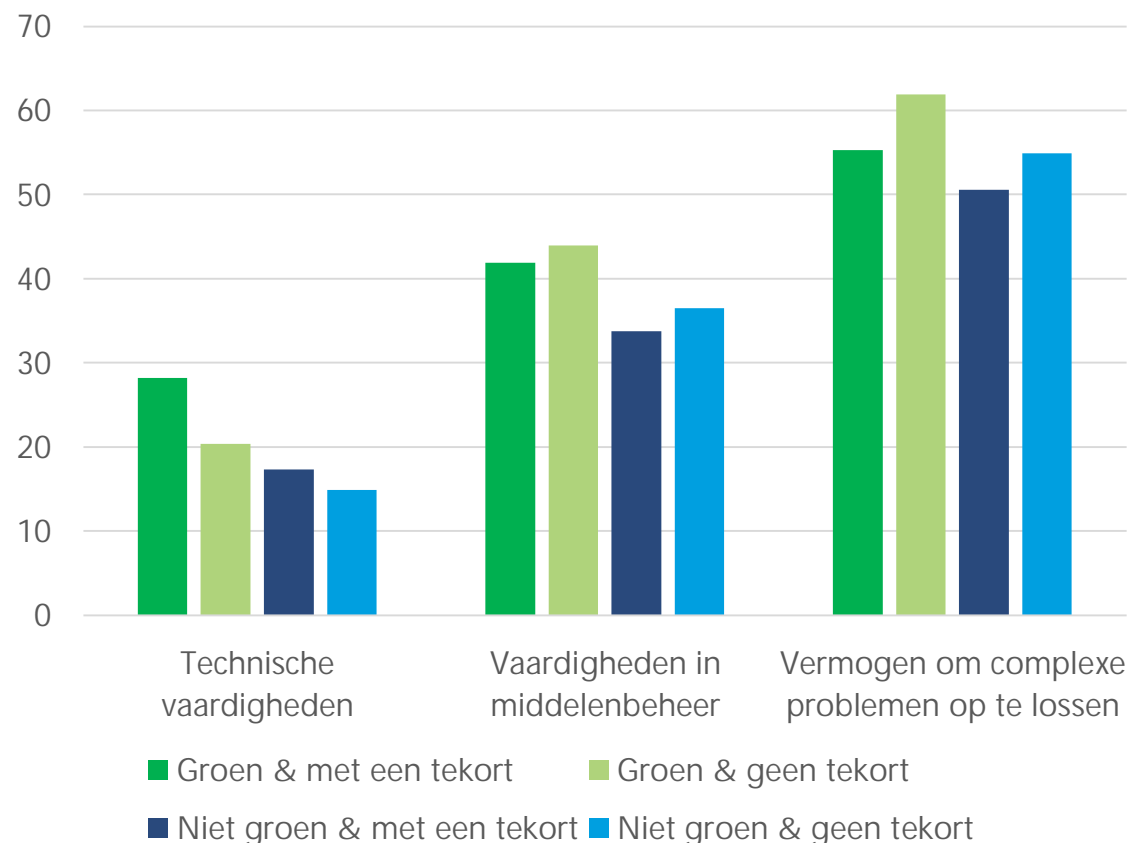
(% van overeenkomstige groep)

Groene knelpuntberoepen onderscheiden zich op het vlak van vaardigheden en werkomstandigheden

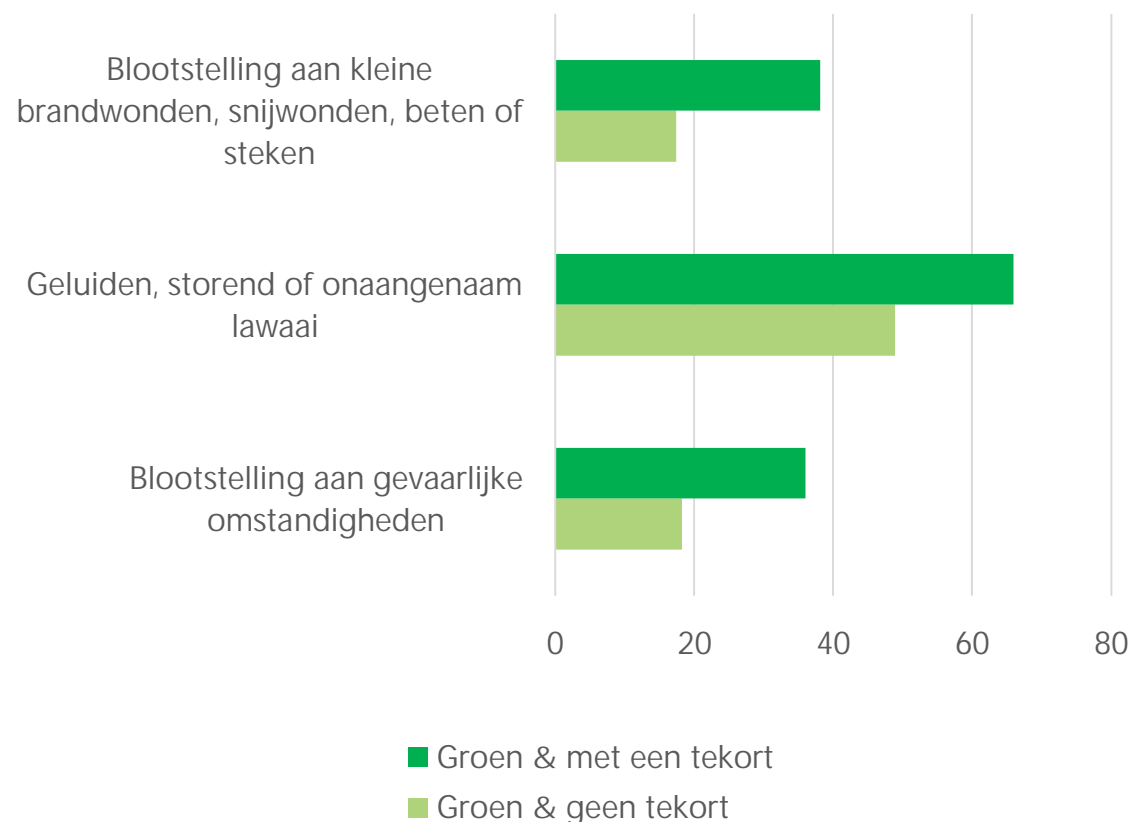
Belang van vaardigheden

(0 = niet belangrijk, 100 = enorm belangrijk)

Belang van werkomstandigheden

(0 = niet belangrijk, 100 = enorm belangrijk)

Hoe zal de vraag en het aanbod naar werknemers evolueren?

Vraag

- Binnen en tussen sectoren = belangrijke verschuivingen
- Bouw en circulaire economie = ++
- Technische beroepen = ++
- Impact consumptieveranderingen?

Aanbod

- 55-plussers = middengeschoolde & technische opleidingen
- Migranten = korter geschoold & bouwsector
- Werkzoekenden en inactieven: vaardigheden \neq groene beroepen

Aanbevelingen: Hoe kan de arbeidsmarkt de groene transitie beter ondersteunen?

